

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE2042

[Total No. of Pages : 4

[6561]-101

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LC 0701 : CONSTITUTIONAL LAW - II

(2017 Pattern) (Semester - III) (Revised)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any three questions from part 'A'. Each question in part "A" is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from part 'B'. Each question in part 'B' is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from part 'C'. Each question in part 'C' is for 5 marks.*

PART - A

[3×15=45]

Q1) Explain in detail the procedure of passing different bills in Parliament.

Q2) Explain the composition, powers and principle of collective responsibility of council of ministers in state.

Q3) Discuss the writ jurisdiction of High Court.

Q4) Discuss in detail the qualifications and disqualifications for parliamentary membership.

Q5) Explain different kinds of emergency and it's effect on fundamental rights.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

- Q6)** Explain the contractual and tortious liability of state with the help of decided cases.
- Q7)** Explain the executive and judicial powers of President of India.
- Q8)** Discuss the composition, powers and functions of administrative tribunals under Indian Constitution.
- Q9)** Explain the original and advisory jurisdiction of Supreme Court of India.

PART - C

Q10) Write Short Notes on. (Any three)

[3×5=15]

- a) Punchhi Commission
- b) Borrowing power of state
- c) Office of Profit
- d) Advocate General
- e) Article 370



Total No. of Questions : 10]

PE2042

[6561]-101

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LC 0701 : CONSTITUTIONAL LAW - II

(2017 Pattern) (Semester - III) (Revised)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग 'अ' मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग 'अ' मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
 - 2) भाग 'ब' मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग 'ब' मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
 - 3) भाग 'क' मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग 'क' मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) संसदेत विविध विधेयके संमत करण्याची प्रक्रिया तपशीलवार सांगा.

प्र.2) राज्यातील मंत्रीपरिषदेची रचना, अधिकार आणि सामूहिक जबाबदारीचे तत्व स्पष्ट करा.

प्र.3) उच्च न्यायालयाच्या प्राधिलेख अधिकार क्षेत्राची चर्चा करा.

प्र.4) संसदीय सदस्यत्वासाठी पात्रता आणि अपात्रतेची तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.5) विविध प्रकारच्या आणीबाणी आणि त्याचा मूलभूत अधिकारावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.6) निर्णय झालेल्या प्रकरणांच्या सहाय्याने राज्याचे कंत्राटी आणि भरपाईचे उत्तरदायित्व स्पष्ट करा.

प्र.7) भारताच्या राष्ट्रपतींचे कार्यकारी आणि न्यायिक अधिकार स्पष्ट करा.

प्र.8) भारतीय संविधानांतर्गत प्रशासकीय न्यायाधिकरणांची रचना, अधिकार आणि कार्ये यांची चर्चा करा.

प्र.9) भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाचे मूळ आणि सल्लागार अधिकार क्षेत्र स्पष्ट करा.

भाग-क

प्र.10) टिपा लिहा: (कोणत्याही तीन)

[3×5=15]

- अ) पुंछी आयोग
- ब) राज्याचे कर्ज घेण्याचे अधिकार
- क) लाभाचे पद
- ड) राज्याचे महाधिवक्ता
- इ) अनुच्छेद 370



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE3207

[Total No. of Pages : 4

[6561]-103

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LC 0703 : PUBLIC INTERNATIONAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from part B. Each question in part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer Question.no 10 from part C as directed. Question no.10 is for 15 marks.*

PART - A

[3×15=45]

- Q1)** According to Holland, 'International law is the vanishing point of jurisprudence'. Analyse the nature & historical development of International Law.
- Q2)** Examine in detail the relationship between International Law and Municipal Law. Discuss the related theories, which show the relationship between International Law and Municipal Law.
- Q3)** 'In modern days, State is not the only subjects of International Law.' In the light of the above statement, explain in detail various subjects under International Law.
- Q4)** "Differences between nations must be adjusted by reason, not by force."- Hugo Grotius. In the light of the statement, explain various Peaceful means of Settlement of International Disputes and role of UN in it.
- Q5)** Elaborate on Composition, Power and Functions of General assembly of UNO. Analyze its role as the chief deliberative and representative organ of the UN. Critically evaluate the shortcomings and limitations of the General Assembly.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

- Q6)** Explain in brief the various sources of International Law as recognized under Article 38(1) of the ICJ Statute.
- Q7)** What is meant by State Succession? Also discuss the difference between State Succession and Succession of Government.
- Q8)** Discuss the concepts of Asylum and Extradition in the context of International Law. Explain the various types of Asylum.
- Q9)** Explain the concept and importance of State Recognition under International Law along with theories of State Recognition.

PART - C

Q10) Write a note on any THREE of the following: **[3×5=15]**

- a) Immunities and Privileges of Diplomatic Agents
- b) Calvo Clause
- c) Jus Cogens
- d) Statelessness & Role of UNHCR.
- e) Procedure for Termination of Treaties.

* * *

Total No. of Questions : 10]

PE3207

[6561]-103

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LC 0703 : PUBLIC INTERNATIONAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहे.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहे.
 - 3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांसाठी आहे.

भाग-अ

[3×15=45]

- प्र.1)** हॉलंडनुसार, 'आंतरराष्ट्रीय कायदा हा न्यायशास्त्राचा अदृश्य बिंदू आहे.' आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे स्वरूप आणि ऐतिहासिक विकासाचे विश्लेषण करा.
- प्र.2)** आंतरराष्ट्रीय कायदा आणि राष्ट्रीय कायदातील संबंधांचे तपशीलवार परीक्षण करा. आंतरराष्ट्रीय कायदा आणि राष्ट्रीय कायदा यांच्यातील संबंध दर्शविणाऱ्या संबंधित सिद्धांतांची चर्चा करा.
- प्र.3)** 'आधुनिक काळात, केवळ राज्य हे आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे विषय नाहीत.' वरील विधानाच्या प्रकाशात, आंतरराष्ट्रीय कायदा अंतर्गत येणाऱ्या विविध विषयांचे तपशीलवार स्पष्टीकरण द्या.
- प्र.4)** "राष्ट्रामधील फरक बळजबरीने नव्हे तर तर्काने सोडवले पाहिजेत."-ह्यूगो ग्रोशियस. या विधानाच्या प्रकाशात, आंतरराष्ट्रीय वाद सोडवण्याचे विविध शांततापूर्ण मार्ग आणि त्यात संयुक्त राष्ट्रांची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्र.5)** संयुक्त राष्ट्रांच्या महासभेची रचना, अधिकार आणि कार्ये विस्तृत करा. संयुक्त राष्ट्रांच्या या मुख्य विचारशील आणि प्रतिनिधी संस्थेच्या भूमिकेचे विश्लेषण करा. महासभेच्या उणीवा आणि मर्यादांचे गंभीरपणे मूल्यांकन करा.

- प्र.6)** आयसीजे कायद्याच्या (Statute of ICJ) कलम 38(1) अंतर्गत मान्यताप्राप्त आंतरराष्ट्रीय कायद्याच्या विविध स्रोतांचे थोडक्यात स्पष्टीकरण द्या.
- प्र.7)** राज्य उत्तराधिकार म्हणजे काय? तसेच राज्य उत्तराधिकार आणि सरकारचे उत्तराधिकार यातील फरकाची चर्चा करा.
- प्र.8)** आंतरराष्ट्रीय कायद्याच्या संदर्भात आश्रय आणि प्रत्यार्पणाच्या संकल्पनांची चर्चा करा. आश्रयाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- प्र.9)** आंतरराष्ट्रीय कायद्यातर्गत राज्य मान्यताची संकल्पना आणि महत्त्व तसेच राज्य मान्यतेच्या सिद्धांतांचे स्पष्टीकरण द्या.

भाग-क

प्र.10) खालीलपैकी कोणत्याही तीन टीपा लिहा.

[3×5=15]

- अ) राजनैतिक दूतांचे सुरक्षा आणि विशेषाधिकार
- ब) कॅल्व्हो कलम
- क) जस कोजेन्स (Jus Cogens)
- ड) राज्यहीनता आणि UNHCR ची भूमिका
- इ) आंतरराष्ट्रीय करारांच्या समाप्तीची प्रक्रिया

* * *

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE-2044

[Total No. of Pages : 4

[6561]-104

S.Y. LL.B.

(Three Year Law Course)

**LP 0704 : PRACTICAL TRAINING PAPER I -
PROFESSIONAL ETHICS AND CONTEMPT OF COURT LAW
(2017 Pattern) (Semester - III)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is worth 10 marks.*
- 3) *Answer any 3 questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*
- 4) *Figures to the right indicate full marks.*

PART - A

[45]

- Q1)** Write a detailed note on the development of the Legal profession during the ancient and medieval period in India
- Q2)** Discuss the duties of an advocate towards the courts under the “Standards of Professional Conduct and Etiquette” laid down by the Bar Council of India under the Advocates Act 1961.
- Q3)** Discuss the provisions related to the election of members of bar councils under the Advocate Act, 1961.
- Q4)** Define ‘Civil Contempt’ and discuss defences available for civil contempt under the Contempt of Court Act, 1971
- Q5)** Write a note on the Historical development of the law of contempt of court in India.

PART - B

[20]

- Q6)** Write a note on the Procedure for initiating a contempt proceeding under the Contempt of Court Act, 1971.
- Q7)** Discuss the provisions related to the restrictions on the practice of Senior Advocate under the Advocate Act, 1961 and the Bar Council of India. Rules.

P.T.O.

Q8) Write a case comment on LD Jaikwal v. State of UP, AIR 1984 SC 1734.

Q9) Write a case comment on D Saibaba v. Bar Council of India, AIR 2003 SC 2502

PART - C

Q10) Write a short note (Any three) [15]

- a) Impact of globalisation on the legal profession in India Punishment of advocates for professional misconduct
- b) Advocate's duty to render legal aid,
- c) Right of Pre-audience
- d) Restrictions on advertising
- e) Constitutional provisions related to contempt of Court

Total No. of Questions : 10]

PE-2044

[6561]-104

S.Y. LL.B.

(Three Year Law Course)

LP 0704 : PRACTICAL TRAINING PAPER I -
PROFESSIONAL ETHICS AND CONTEMPT OF COURT LAW
(2017 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग क मधील कोणत्याही 3 प्रश्नांचे उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
- 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग - अ

[45]

- प्रश्न 1) भारतातील प्राचीन आणि मध्ययुगीन कालखंडात वकिली व्यवसायाच्या विकासावर सविस्तर टिपण लिहा.
- प्रश्न 2) अॅडव्होकेट्स अॅक्ट 1961 अंतर्गत बार कौन्सिल ऑफ इंडियाने घालून दिलेल्या “प्रोफेशनल कंडक्ट अॅड शिष्टाचाराच्या मानकांनुसार” वकिलांच्या न्यायालयांप्रती असलेल्या कर्तव्यांची चर्चा करा.
- प्रश्न 3) अॅडव्होकेट अॅक्ट 1961 अन्वये बार कौन्सिलसदस्यांच्या निवडीसंदर्भातील तरतुदींवर चर्चा करा.
- प्रश्न 4) ‘दिवाणी अवमान’ची व्याख्या करा आणि न्यायालयाचा अवमान कायदा, 1971 अंतर्गत दिवाणी अवमानासाठी उपलब्ध बचावाची चर्चा करा.
- प्रश्न 5) भारतातील न्यायालयाचा अवमान करण्याच्या कायद्याच्या ऐतिहासिक विकासावर एक टिपण लिहा.

भाग - ब

[20]

- प्रश्न 6) न्यायालयाचा अवमान कायदा, 1971 अन्वये अवमान कार्यवाही सुरू करण्याच्या प्रक्रियेवर टिपण लिहा.
- प्रश्न 7) अॅडव्होकेट अॅक्ट 1961 आणि बार कौन्सिल ऑफ इंडिया अंतर्गत वरिष्ठ वकिलांच्या प्रॅक्टिसवरील निर्बंधांशी संबंधित तरतुदींवर चर्चा करा.

प्रश्न 8) एल. डी जायकवाल वि. वर केस कॉमेंट लिहा. यूपी राज्य AIR 1984 एससी 1734.

प्रश्न 9) डी साईबाबा विरुद्ध वार कौन्सिल ऑफ इंडिया, AIR 2003 एससी 2502 वर केस टिप्पणी लिहा.

भाग - क

प्रश्न 10) एक छोटी नोट लिहा (कोणतेही तीन) [15]

अ) जागतिकीकरणाचा भारतातील वकिली व्यवसायावर होणारा परिणाम व्यावसायिक गैरवर्तणुकीसाठी वकिलांना शिक्षा.

ब) कायदेशीर मदत देणे हे वकिलाचे कर्तव्य.

क) प्री - ऑडियंसचा हक्क

ड) जाहिशीतीवर निर्बंध

इ) न्यायालयाचा अवमान करण्यासंदर्भातील घटनात्मक तरतुदी.

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE-2047

[Total No. of Pages : 4

[6561]-107

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Year Law Course)

LO 0707 (C) : CRIMINAL MINOR ACTS

(2017 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt any three questions from Part A. Each question in Part A carries 15 marks.
- 2) Attempt any two questions from Part B. Each question in Part B carries 10 marks.
- 3) Attempt any three questions from Part C. Each question in Part C carries 5 marks.
- 4) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1) What are the salient features of the Information Technology Act, 2000. Comment on the exemptions from liability of intermediary in certain cases related to cyber crime.
- Q2) What are the general principles of Care and Protection of Children and the Procedure in Relation to Children in Need of Care and Protection under the J.J. Act 2015?
- Q3) Discuss the various provisions relating to executive powers and duties of the police under the Maharashtra Police Act, 1951.
- Q4) Explain the different offences and punishments under the Prevention of Corruption Act 1988?
- Q5) Define Organized Crime. Elaborate on the special procedure relating to change in rules of Evidence and Criminal Procedure under the Maharashtra Control of Organized Crime Act 1999.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6) Explain the special measures for maintenance of public order and safety of the state under the Maharashtra Police Act, 1951.
- Q7) Elucidate in detail the appointment of special judges and investigation into cases under the Prevention of Corruption Act, 1988.

P.T.O.

Q8) Comment on the functioning of the Juvenile Justice Board under the Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015.

Q9) Explain the measures to control and prohibit the smuggling of Narcotic Drugs and Psychotropic Substances. What are the penalties under the Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Act 1985?

PART - C

Q10) Short Notes. (Any Three)

[3 × 5 = 15]

- a) Adoption under the J.J. Act 2015
- b) Authorities and officers under the N.D.P.S. Act
- c) Definition of public servant under the Prevention of Corruption Act
- d) Courts and Public Prosecutor under MCOCA
- e) Police Regulations

Total No. of Questions : 10]

PE-2047

[6561]-107

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Year Law Course)

LO 0707 (C) : CRIMINAL MINOR ACTS

(2017 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्न करूनपहा. भाग - अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्न करूनपहा. भाग - ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
- 3) भाग - क मधील कोणत्याही तीन प्रश्न करूनपहा. भाग - क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.
- 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) माहिती तंत्रज्ञान कायदा, 2000 ची ठळक वैशिष्ट्ये कोणती आहेत? सायबर गुह्यांशी संबंधित काही प्रकारणांमध्ये मध्यस्थांच्या दायित्वापासून सूट देण्यावर टिप्पणी द्या.
- प्रश्न 2) जे.जे. कायदा 2015 अंतर्गत मुलांची काळजी आणि संरक्षणाची सामान्य तत्त्वे आणि काळजी आणि संरक्षणाची गरज असलेल्या मुलांशी संबंधित प्रक्रिया काय आहेत?
- प्रश्न 3) महाराष्ट्र पोलीस कायदा, 1951 अंतर्गत पोलिसांच्या कार्यकारी अधिकार आणि कर्तव्यांशी संबंधित विविध तरतुदींची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा 1988 अंतर्गत विविध गुन्हे आणि शिक्षेचे स्पष्टीकरण द्या?
- प्रश्न 5) संघटित गुन्हेगारीची व्याख्या करा. महाराष्ट्र संघटित गुन्हेगारी नियंत्रण कायदा 1999 अंतर्गत पुरावा आणि फौजदारी प्रक्रियेच्या नियमांमध्ये बदल करण्याशी संबंधित विशेष प्रक्रिया सविस्तरपणे सांगा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6) महाराष्ट्र पोलीस कायदा, 1951 अंतर्गत सार्वजनिक सुव्यवस्था आणि सुरक्षितता राखण्यासाठी विशेष उपाययोजना स्पष्ट करा.
- प्रश्न 7) भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा, 1988 अंतर्गत विशेष न्यायाधीशांची नियुक्ती आणि प्रकरणांचा तपास याबद्दल सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 8) बाल न्याय (मुलांची काळजी आणि संरक्षण) कायदा, 2015 अंतर्गत बाल न्याय मंडळाच्या कार्यावर टिप्पणी द्या.

प्रश्न 9) अंमली पदार्थ आणि सायकोट्रॉपिक पदार्थांच्या तस्करीवर नियंत्रण आणि प्रतिबंध करण्यासाठी उपाययोजना स्पष्ट करा. अंमली पदार्थ आणि सायकोट्रॉपिक पदार्थ कायदा 1985 अंतर्गत काय शिक्षा आहेत?

भाग - क

प्रश्न 10) लहान टिपा. (काणतेही तीन)

[3 × 5 = 15]

अ) जे.जे. कायदा 2015 अंतर्गत दत्तक घेणे

ब) एन. डी. पी. एस. कायद्यांतर्गत अधिकारी आणि अधिकारी

क) भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायद्यांतर्गत सार्वजनिक सेवकाची व्याख्या

ड) मकोका अंतर्गत न्यायालये आणि सरकारी वकील

इ) पोलिस नियमावली

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE2050

[Total No. of Pages : 4

[6561]-110

Second Year LL.B. (Three Year Course)

LC-0801 : LABOUR & INDUSTRIAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.*
- 3) *Answer question no.10 from Part-C as directed. The question no.10 is for 15 marks.*

PART - A

[3×15=45]

- Q1)** Critically analyse the concept of wages and Unfair labour practices in India.
- Q2)** What are the various authorities under the Industrial Dispute Act, 1947? Discuss the powers and functions of those authorities?
- Q3)** Define Wages and Discuss the objectives of the Minimum Wages Act, 1948 and explain the procedure fixation and revision of minimum wages under the Minimum Wages Act, 1948.
- Q4)** Explain in detail the safety and welfare measures under the Factories Act, 1948.
- Q5)** What are the circumstances in which an employer is and is not liable to pay compensation under Employees Compensation Act, 1923?

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

- Q6)** Discuss in detail the powers of Labour and Industrial Court under the Maharashtra Recognition of Trade Unions and Prevention of Unfair Labour Practices Act, 1971.
- Q7)** Elaborate on the Working Hours of Adults and Employment of Young Persons and Women under the Factories Act, 1948.
- Q8)** Discuss the Penalties and Procedures under the Contract Labour (Regulation and Abolition) Act, 1970.
- Q9)** What is Authority? Discuss the various Authorities under the Industrial Act of 1947.

PART - C

Q10) Write a short notes on any Three

[3×5=15]

- a) Lock-outs
- b) Difference between Lock-outs and lay off
- c) The doctrine of Added Peril.
- d) Labour Courts
- e) Labour laws in India



Total No. of Questions : 10]

PE2050

[6561]-110

Second Year LL.B. (Three Year Course)
LC-0801 : LABOUR & INDUSTRIAL LAW
(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) निर्देशानुसार प्रश्न क्र. 10 भाग-क मधून कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. प्रश्न क्र 10 हा 15 गुणांसाठी आहे.

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) भारतातील मजुरी आणि अनुचित कामगार पद्धती या संकल्पनेचे गंभीरपणे विश्लेषण करा.

प्र.2) औद्योगिक विवाद कायदा, 1947 अंतर्गत विविध प्राधिकरणे कोणती आहेत? त्या प्राधिकरणांचे अधिकार आणि कार्ये यांची चर्चा करा.

प्र.3) किमान वेतन कायदा, 1948 च्या विषयांवर चर्चा करा. किमान वेतन कायदा, 1948 अंतर्गत किमान वेतन निश्चित करणे आणि सुधारणेची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्र.4) कारखाना कायदा, 1948 अंतर्गत सुरक्षा आणि कल्याणकारी उपायांचे तपशीलवार वर्णन करा.

प्र.5) कर्मचारी भरपाई कायदा, 1923 अंतर्गत भरपाई देण्यास नियोजित कोणकोणत्या परिस्थितीत जबाबदार आहे आणि कोणकोणत्या परिस्थितीत जबाबदार नाही?

- प्र.6)** महाराष्ट्र रिकग्निशन ऑफ ट्रेड युनियन्स आणि प्रिव्हेंशन ऑफ अनफेअर लेबर प्रॅक्टिसेस ऍक्ट 1971 अंतर्गत अनुचित कामगार प्रथांवर तपशीलवार माहिती द्या.
- प्र.7)** कारखाना कायदा, 1948 अंतर्गत प्रौढांच्या कामाचे तास आणि तरूण व्यक्ती आणि महिलांच्या रोजगारावर तपशीलवार माहिती द्या.
- प्र.8)** कंत्राटी कामगार (नियमन आणि निर्मूलन) कायदा, 1970 अंतर्गत दंड आणि प्रक्रियांची चर्चा करा.
- प्र.9)** प्राधिकरण म्हणजे काय? 1947 च्या औद्योगिक कायदांतर्गत विविध प्राधिकरणांची चर्चा करा.

प्र.10) कोणत्याही तीनवर टीपा लिहा.

[3×5=15]

- अ) लॉक-आउट
- ब) लॉक-आउट आणि ले ऑफ मधोल फरक
- क) जोडलेल्या संकटाची शिकवण (Doctrine of Added Peril)
- ड) कामगार न्यायालये
- इ) भारतातील कामगार कायदे



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE2051

[Total No. of Pages : 4

[6561]-111

LL.B. - II (Three Year Course)

LC 0802 : JURISPRUDENCE

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Each question in Part A is for 15 marks. Answer any three questions from Part-A.*
- 2) *Each question in Part B is for 10 marks. Answer any two questions from Part -B.*
- 3) *Question No. 10 is for 15 marks. Answer question No. 10. from Part C as directed.*

PART - A

[3×15=45]

- Q1)** Which of the following sources of Law is the most binding comparatively: Legislation, Precedent or Customs. Support your answers with reasons.
- Q2)** What is the relevance of Natural Law Theory in interpretation of the Constitution of India? Give relevant examples in the form of landmark judgments for your answer.
- Q3)** Explain a comparative account of Bentham's Legal Positivism and HLA Hart's Concept of Law.
- Q4)** What is the difference between American Legal Realism and Scandinavian Legal Realism?
- Q5)** "The wealthy and the powerful use the law as an instrument for oppression to maintain their place in hierarchy" critically evaluate this statement in light of the Critical Law School.

PART - B

[2×10=20]

- Q6)** Explain Legal Feminism and cite examples of each of the types of feminism from the Indian Legal System.
- Q7)** What is Social Engineering Theory? Explain different types of interests with relevant examples of case laws or legislative provisions.
- Q8)** "A right indefinite in point of user, unrestricted in point of disposition and unlimited in point of duration over a determinate thing." Which legal concept is described in this statement, elaborate with examples.
- Q9)** Explain Kelsen's theory with its application in the Indian context.

P.T.O.

PART - C

Q10) Answer any three of the following questions. Each question carries 5 marks.
[3×5=15]

- a) Hohfeldian Analysis of Legal Rights.
- b) Kinds of Property.
- c) Mr. X has leased his house to Mr. Y for a period of 1 year, Mr. Y requested his friend Mr. Z to look after his house that he had taken on lease for a period of 1 month till he returns back from his work trip abroad. Explain who has the possession of the house? Also explain the kind of possession each one of them has, give reasons for your answer.
- d) “Robo Ltd. is a Company incorporated in India by Sita and Sheeba, they have manufactured a robot named Rooba who can perform all tasks of a domestic servant”. Identify who all are legal persons in this statement? And explain why they are legal persons.
- e) Ronald is a bouncer in a club, one of the visitors of the club Mr. Joy gets in arguments with him, he throws the visitor out. But later on after his shift gets over he goes back to his home which is closer to the club and gets a hockey stick with him and beats Mr. Joy who was walking on the road, causing him severe injuries. Explain what kind of liability is incurred in this case and whose liability it is?



Total No. of Questions : 10]

PE2051

[6561]-111

LL.B. - II (Three Year Course)

LC 0802 : JURISPRUDENCE

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) भाग- 'अ' मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे. भाग 'अ' मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या.
2) भाग- 'ब' मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे. भाग 'ब' मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.
3) प्रश्न क्र. 10 हा 15 गुणांचा आहे. निर्देशानुसार भाग 'क' मधील प्रश्न क्रमांक 10 उत्तर द्या.

भाग-अ

[3×15=45]

- प्र.1)** पुढीलपैकी कुठला कायद्याचा स्रोत तुलनेने जास्त बंधनकारक आहे: अधिनियम, न्यायालयीन निर्णय किंवा रूढी, आपल्या उत्तराचे कारणे सहित स्पष्टीकरण द्या.
- प्र.2)** भारतीय राज्य घटनेच्या अर्थाबोधामध्ये, नैसर्गिक कायद्याच्या सिद्धांताचा (नॅचरल लॉ थिअरी) कसा उपयोग होऊ शकतो, आपले उत्तर महत्त्वाच्या न्यायालयीन निर्णया सहित स्पष्ट करा.
- प्र.3)** बेनर्थम च्या लीगल पॉसिटीव्हिसम आणि एच एल ए हार्ट च्या कन्सेप्ट ऑफ लॉ चे तुलनात्मक विश्लेषण द्या.
- प्र.4)** अमेरिकन लीगल रिजॅलिज्म आणि स्कॅंडिनेव्हियन लीगल रिजॅलिज्म मध्ये काय फरक आहे?
- प्र.5)** "श्रीमंत आणि सामर्थ्यवान लोक पदानुक्रमात त्यांचे स्थान टिकवून ठेवण्यासाठी दडपशाहीचे साधन म्हणून कायद्याचा वापर करतात" क्रिटिकल लॉ स्कूलच्या अनुषंगाने या विधानाचे मूल्यांकन करा.

भाग-ब

[2×10=20]

- प्र.6)** कायदेशीर स्त्रीवाद समजावून सांगा आणि भारतीय न्यायव्यवस्थेतील स्त्रीवादाच्या प्रत्येक प्रकाराची उदाहरणे द्या.
- प्र.7)** सोशल इंजिनरिंग थिअरी म्हणजे काय? विविध प्रकारचे इंटरेस्ट कुठले आहेत ते न्यायालयीन निर्णय आणि अधिनियमांच्या उदाहरणा सहित स्पष्ट करा.
- प्र.8)** "एका विशिष्ट वस्तू वरील हक्क जो वापर कर्त्याच्या दृष्टीने अनिश्चित, विल्हेवाटेच्या दृष्टीने निर्बंधित, वेळेच्या दृष्टीने अमर्यादित असतो" या विधानात कायद्यामधील कोणती संकल्पना वर्णन केली आहे, उदाहरणांसह विस्तृत करा.
- प्र.9)** केलसनचा सिद्धांत भारतीय संदर्भात वापरून स्पष्ट करा.

भाग-क

प्र.10) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत : [3×5=15]

- अ) होहफएलडीयन ऍनालिसिस चे तपशीलवार स्पष्टीकरण
- ब) विविध प्रकारच्या मालमत्ता काय आहेत ?
- क) श्री. X ने त्यांचे घर श्री. Y ला 1 वर्षांच्या कालावधीसाठी भाड्याने दिले आहे, श्री Y ने त्यांचे मित्र श्री Z ला विनंती केली की परदेशी कामाच्या दौऱ्या वरून परत येईपर्यंत एका महिन्यासाठी घराची काळजी घ्यावी. या उदाहरणात घराचा ताबा कोणाकडे आहे ते सांगा ? तसेच त्यांच्यापैकी प्रत्येकाकडे कोणत्या प्रकारचा ताबा आहे ते स्पष्ट करा, तुमच्या उत्तराची कारणे द्या.
- ड) “रोबो लिमिटेड ही सीता आणि शीबा यांनी भारतात स्थापन केलेली कंपनी आहे, त्यांनी रूबा नावाचा रोबोट तयार केला आहे जो घरातील नोकराची सर्व कामे करू शकतो”. या विधानातील कायदेशीर व्यक्ती कोण आहेत ते ओळखा ? आणि ते कायदेशीर व्यक्ती का आहेत ते स्पष्ट करा ?
- इ) रोनाल्ड एका क्लबमध्ये बाउंसर आहे, क्लब मध्ये येणारे एक श्री जॉय त्याच्याशी वाद घालतो, त्याने श्री जॉयला बाहेर फेकले. पण नंतर त्याची शिफ्ट संपल्यानंतर तो क्लबच्या जवळ असलेल्या त्याच्या घरी परत जातो आणि त्याच्यासोबत एक हॉकी स्टिक घेऊन रस्त्याने चालत असलेल्या श्री जॉयला मारहाण करतो, ज्यामुळे श्री. जॉयला गंभीर दुखापत होते. या प्रकरणात कोणत्या प्रकारचे दायित्व आहे आणि ते कोणाचे दायित्व आहे हे स्पष्ट करा.



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE2052

[Total No. of Pages : 4

[6561P-112

Second Year LL.B. (Three Years Law Course)

LC - 0803 : LAW OF EVIDENCE

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All parts are compulsory.*
- 2) *Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.*
- 3) *Answer any two questions from part B. Each question in part B is for 10 marks.*
- 4) *Answer any three questions from part C. Each question in part C is for 5 marks.*

PART - A

[3×15=45]

Q1) Define the term evidence and explain different types of evidence.

Q2) What is the privileged communication? Explain the law regarding the admissibility of privileged communication.

Q3) What is test identification parade? Discuss the law regarding its admissibility.

Q4) Discuss in detail the law regarding the relevancy of dying declaration.

Q5) What are the different changes brought in proving the electronic evidence by the Bharatiya Sakshya Adhiniyam, 2023 (BSA)?

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

- Q6)** What are various types of presumptions under the Bharatiya Sakshya Adhiniyam, 2023 (BSA)?
- Q7)** Explain the provisions relating to burden of proof and how it differs depending upon the nature of action or proceedings?
- Q8)** What is circumstantial evidence? Explain along with relevant case laws.
- Q9)** 'Confession made to the police is inadmissible'. Explain this statement in the light of provisions of the Bharatiya Sakshya Adhiniyam, 2023 (BSA).

PART - C

Q10) Answer the following short notes (Any three)

[3×5=15]

- a) Estoppel
- b) Proved, disproved and not proved
- c) Fact in Issue
- d) Accomplice
- e) Expert opinion



Total No. of Questions : 10]

PE2052

[6561]-112

Second Year LL.B. (Three Years Law Course)

LC - 0803 : LAW OF EVIDENCE

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) प्रश्नपत्रिकेतील सर्व भाग सक्तीचे आहेत.
 - 2) भाग-अ मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नास 15 गुण आहेत.
 - 3) भाग-ब मधील कुठलेही दोन प्रश्न सोडवा. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नास 10 गुण आहेत.
 - 4) भाग-क मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्नास 5 गुण आहेत.

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) पुरावा या शब्दाची व्याख्या करा आणि विविध प्रकारचे पुरावे स्पष्ट करा.

प्र.2) विशेषाधिकार प्राप्त संप्रेषण (Privileged communication) म्हणजे काय? विशेषाधिकार प्राप्त संप्रेषणाच्या स्वीकाराहतेबाबतचा कायदा स्पष्ट करा.

प्र.3) ओळख चाचणी (Identification parade) म्हणजे काय? त्याच्या मान्यतेबाबत कायद्याची चर्चा करा.

प्र.4) मृत्युपूर्व घोषणेच्या (dying declaration) प्रासंगिकतेबाबतच्या कायद्याची सविस्तर चर्चा करा.

प्र.5) भारतीय साक्ष्य अधिनियम, 2023 (BSA) द्वारे इलेक्ट्रॉनिक पुरावे सिद्ध करण्यात कोणते वेगवेगळे बदल आणले आहेत?

- प्र.6)** भारतीय साक्ष्य अधिनियम, 2023 (BSA) अंतर्गत विविध प्रकारची गृहीतके कोणती आहेत?
- प्र.7)** शाबीतच्या जबाबदारीशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा आणि कारवाई किंवा कार्यवाहीच्या स्वरूपानुसार ते कसे वेगळे असतात?
- प्र.8)** परिस्थितीजन्य पुरावा म्हणजे काय? संबंधित न्यायालयांच्या निवाड्यांच्या मदतीने ते स्पष्ट करा.
- प्र.9)** 'पोलिसांना दिलेला कबुलीजबाब अस्वीकार्य आहे'. भारतीय साक्ष्य अधिनियम, 2023 (BSA) च्या तरतुदींच्या प्रकाशात हे विधान स्पष्ट करा.

प्र.10) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[3×5=15]

- अ) प्रतिष्टंभ (estoppel)
- ब) शाबीत, नाशाबीत आणि बिनशाबीत
- क) वादतथ्ये
- ड) सहअपराधी (accomplice)
- इ) तज्ञांचे मत



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE-2053

[Total No. of Pages : 4

[6561]-113

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Year Law Course)

LP 0804 : PRACTICAL TRAINING PAPER - II

Alternative Dispute Resolution System

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any 3 questions from part 'A'. Each question in part 'A' is for 15 Marks.
- 2) Answer any 2 questions from part 'B'. Each question in part 'B' is for 10 Marks.
- 3) Answer any 3 questions from part 'C'. Each question in part 'C' is for 5 marks.

PART - A

Attempt any Three of the following

[3 × 15 = 45]

- Q1) Discuss the various modes of settlement of dispute outside the court.
- Q2) What do you mean by mediation? Explain the concept of mediation. Comment upon the role of mediator.
- Q3) Discuss the concept of conciliation under Arbitration and conciliation Act, 1996. Also explain the role of conciliator.
- Q4) Explain the procedure laid down for "Conduct of Arbitral Proceedings" under the Arbitration and Conciliation Act 1996.
- Q5) Explain the provisions regarding the appointment and removal of an arbitrator.

PART - B

Attempt any Two of the following

[2 × 10 = 20]

- Q6) Discuss the jurisdiction of the 'Arbitral Tribunal' under the Arbitration and Conciliation Act, 1996
- Q7) Discuss on Arbitration. Theories of arbitration and types.
- Q8) Define the term Arbitral Award. Explain the grounds on Which an arbitral award can be set aside under the Arbitration and Conciliation Act.
- Q9) Examine the Interim measures by court during the Arbitral Proceeding.

P.T.O.

PART - C

Q10) Short Notes (Attempt any Three of the following)

[3 × 5 = 15]

- a) LokAdalat
- b) Entitlement to Legal Services
- c) Termination of Arbitral Proceedings
- d) National Legal Services Authority
- e) Appealable orders under the Arbitration and Conciliation Act 1996.



Total No. of Questions : 10]

PE-2053

[6561]-113

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Year Law Course)

LP 0804 : PRACTICAL TRAINING PAPER - II

Alternative Dispute Resolution System

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग-‘अ’ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-‘अ’ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग-‘ब’ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-‘ब’ मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग-‘क’ मधील कोणतेही तीन प्रश्नांचे उत्तर द्या. भाग-‘क’ मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ

खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रयत्न करा :

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) न्यायालया बाहेर विवाद सोडवण्याच्या विविध पद्धतीं वर चर्चा करा.
- प्रश्न 2) मध्यस्थी म्हणजे काय? मध्यस्थीची संकल्पना स्पष्ट करा. मध्यस्थीच्या भूमिकेवर टिप्पणी करा.
- प्रश्न 3) मध्यस्थी आणि सामंजस्य कायद्यांतर्गतस लोखाया संकल्पनेची चर्चा करा. सामंजस्याची भूमिका देखील स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) “लवादाची कार्यवाही” साठी विहित कार्य पद्धती स्पष्ट करा. लवाद आणि सामंजस्य कायदा, 1996 अंतर्गत.
- प्रश्न 5) लवादाची नियुक्ती आणि काढून टाकण्या संबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

भाग - ब

खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रयत्न करा :

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6) लवाद आणि सामंजस्य कायदा, 1996 अंतर्गत ‘लवादनायाधिकरण’ च्या अधिकारक्षेत्रावर चर्चा करा.
- प्रश्न 7) लवाद वर चर्चा करा. लवाद आणि प्रकारांचे सिद्धांत स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8) आर्बिट्रल अवॉर्ड या शब्दाची व्याख्या करा. लवाद आणि सामंजस्य कायद्यांतर्गत लवादाचा निवाडा कोणत्या आधारावर बाजूला ठेवला जाऊ शकतो हे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 9) लवादाच्या प्रक्रियेदरम्यान न्यायालयाद्वारे अंतरिम उपायांचे परीक्षण करा.

भाग - क

प्रश्न 10) टीपा लिहा. (खालीलपैकी तीन प्रत्यन करा.)

[3 × 5 = 15]

- अ) लोकअदालत
- ब) कायदेशीर सेवांचाहक्क
- क) लवादाच्या कार्यवाहीची समाप्ती
- ड) राष्ट्रीय विधी सेवा प्राधिकरण
- इ) लवाद आणि सामंजस्य कायदा 1996 अंतर्गत अपील करण्यायोग्य आदेश.



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE2057

[Total No. of Pages : 4

[6561]-117

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LO-0808 : (D) CIVIL MINOR ACTS

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.*
- 2) *Attempt any two questions from part B. Each question in part B is for 10 marks.*
- 3) *Attempt any three short notes from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

PART - A

[3×15=45]

Q1) Who are the authorities under the Maharashtra Stamp Act, 1958? Discuss their powers, functions and modes of using stamp.

Q2) Write down object and features of the Maharashtra Civil Court Act, 1869

Q3) What is dishonour of cheque and what are the Modes of dishonour under The Negotiable Instruments Act, 1881?

Q4) Describe in detail power of court to allow interest and effect of provisions relating to interest in other statutes under The Interest Act, 1978?

Q5) Discuss the effects of Registration and non-registration of document under The Registration Act, 1908.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

- Q6)** Discuss the provision of objection in appeal to overvaluation and undervaluation under the Suits Valuation Act, 1887.
- Q7)** What is presumption and estoppel under the Negotiable Instruments Act, 1881?
- Q8)** Explain in detail rules regarding to the Valuation of Suits and Court Fees, Nature of levy under The Maharashtra Court Fees Act, 1959.
- Q9)** Explain the provisions relating to negotiable instruments and explain rights and duties of parties to negotiable instruments?

PART - C

Q10) Write Short Notes on (Any Three): **[3×5=15]**

- a) Documents chargeable to court-fees & Exempted Documents under The Maharashtra Court Fees Act, 1959.
- b) Instruments not duly Stamped
- c) Powers of an arbitrator to award interest under The Interest Act, 1978?
- d) Valuation for Suits relating to Land under The Suits Valuation Act, 1887.
- e) Sec.34 of Civil Procedure Code



Total No. of Questions : 10]

PE2057

[6561]-117

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LO-0808 : (D) CIVIL MINOR ACTS

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
 - 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांसाठी आहे.

भाग-अ

[3×15=45]

- प्र.1)** महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियम, 1958 अंतर्गत अधिकारी आणि त्यांचे अधिकार व कर्तव्ये तसेच मुद्रांक आणि ते वापरण्याची पद्धत सविस्तर लिहा.
- प्र.2)** महाराष्ट्र दिवाणी न्यायालय अधिनियम, 1869 ची उद्देश आणि वैशिष्ट्ये लिहा.
- प्र.3)** धनादेशाचा अनादर म्हणजे काय आणि निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट्स ॲक्ट, 1881 अंतर्गत अनादर करण्याच्या पद्धती काय आहेत ?
- प्र.4)** व्याज कायदा, 1978 अंतर्गत इतर कायद्यांमधील व्याजाशी संबंधित तरतुदींचे परिणाम आणि व्याज संदर्भात परवानगी देण्याच्या न्यायालयाच्या अधिकाराचे तपशीलवार वर्णन करा.
- प्र.5)** नोंदणी कायदा, 1908 अंतर्गत दस्तऐवजांची नोंदणी व नोंदणी न केल्यामुळे होणारे परिणाम याविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

प्र.6) वाद मूल्यांकन अधिनियम, 1887 अंतर्गत ओव्हरव्हॅल्युएशन आणि अंडरव्हॅल्युएशनच्या अपीलमधील आक्षेपांच्या तरतुदी लिहा.

प्र.7) निगोशिअबल इन्स्ट्रुमेंट ॲक्ट, 1881 अंतर्गत गृहीतके आणि इस्टोपल म्हणजे काय ?

प्र.8) महाराष्ट्र न्यायालय शुल्क अधिनियम, 1959 अन्वये दाव्याचे मूल्यांकन, न्यायालय शुल्क व आकारणीचे स्वरूप या संदर्भातील नियम सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

प्र.9) निगोशिअबल इन्स्ट्रुमेंटशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा आणि निगोशिअबल इन्स्ट्रुमेंट्ससाठी पक्षांचे अधिकार आणि कर्तव्य स्पष्ट करा.

प्र.10) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[3×5=15]

- अ) महाराष्ट्र न्यायालय शुल्क अधिनियम, 1959 अंतर्गत कोर्ट शुल्क आकारणीयोग्य कागदपत्रे आणि सूट दिलेली कागदपत्रे.
- ब) विधिवत मुद्रांकन नसलेले दस्त.
- क) व्याज अधिनियम, 1978 अन्वये व्याज देण्याचे लवादाचे अधिकार.
- ड) द सूट व्हॅल्युएशन ॲक्ट, 1887 अंतर्गत जमिनीशी संबंधित खटल्यांचे मूल्यांकन.
- इ) दिवाणी प्रक्रिया संहिता कलम-34



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE2059

[Total No. of Pages : 4

[6561]-119

LL.B. - III

(Third Year of Three Year Law Course)

LC 0901 : CIVIL PROCEDURE CODE

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *From Part A, answer any three questions. Each question carries 15 marks.*
- 2) *From Part B, answer any two questions. Each question carries 10 marks.*
- 3) *Answer Question No. 10 as directed, Question 10 carries 15 marks in total.*
- 4) *Figures to the right indicate full marks.*

PART - A

[3×15=45]

Q1) Explain the Place of suing and institution of suits under the Code of Civil Procedure, 1908.

Q2) Critically examine the new provisions added in C.P.C. by amendment w. e. f. 1-7-2002.

Q3) What are general and other rules of pleadings? When can court grant or refuse the amendment in pleading?

Q4) State the provisions regarding Reference, Revision and Review.

Q5) What is a Written statement? When can a set off and counterclaim, be pleaded?

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

Q6) What are contents of Judgement and decree?

Q7) State whether a judgement debtor can be arrested in execution of a decree?
Are there any limitations on the power to effect arrest?

Q8) State procedure of suits by or against Minor and Insane persons.

Q9) Who is an 'Indigent person'? How can he proceed for institution of suit?

PART - C

Q10) Write notes on. (any three)

[3×5=15]

- a) Appeal to High court from any decree or order
- b) Review
- c) Concept of limitation and salient features of the Limitation Act
- d) Computation of period of Limitation
- e) Adverse possession



Total No. of Questions : 10]

PE2059

[6561]-119

LL.B. - III

(Third Year of Three Year Law Course)

LC 0901 : CIVIL PROCEDURE CODE

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधून कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
 - 2) भाग-ब मधून कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
 - 3) निर्देशानुसार प्रश्न क्र.10 चे उत्तर द्या, प्रश्न 10 साठी एकूण 15 गुण आहेत.
 - 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) दिवाणी प्रक्रिया संहिता, 1908 अंतर्गत ज्या ठिकाणी दावा दाखल करण्याबद्दल व दावा दाखल करण्यासाठी च्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.2) C.P.C. दुरुस्तीद्वारे w. e. f. 1-7-2002 जोडलेल्या नवीन तरतुदींचे विश्लेषणात्मक परीक्षण करा.

प्र.3) याचिकांचे सामान्य आणि इतर नियम काय आहेत? कोर्ट दावा दुरुस्ती कधी मजूर करू शकते किंवा नाकारू शकते?

प्र.4) निर्देश, पुनरावृत्ती आणि पुनरावलोकन यासंबंधीच्या तरतुदी सांगा.

प्र.5) लेखी जबाब म्हणजे काय? वजावट आणि प्रतिदावा केव्हा केला जाऊ शकतो?

प्र.6) निर्णय आणि डिक्री अंतर्गत बाबी काय असतात ?

प्र.7) ऋणको ला डिक्रीच्या अंमलबजावणीमध्ये अटक केली जाऊ शकते का ते सांगा? अटक करण्याच्या शक्तीवर काही मर्यादा आहेत का ?

प्र.8) अल्पवयीन आणि वेड्या व्यक्तींद्वारे किंवा त्यांच्याविरुद्ध दिवाणी दाव्याची प्रक्रिया सांगा.

प्र.9) 'निर्धन व्यक्ती' कोण आहे? तो दावा कसा दाखल करू शकतो?

प्र.10) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[3×5=15]

- अ) कोणत्याही हुकूम किंवा आदेशासाठी उच्च न्यायालयात अपील
- ब) पुनरावलोकन
- क) मर्यादा कायद्याची संकल्पना आणि ठळक वैशिष्ट्ये
- ड) मर्यादेच्या कालावधीची गणना
- इ) प्रतिकूल ताबा



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE3208

[Total No. of Pages : 4

[6561-120

Third Year LL.B. (Three Year Law Course)
LC 0902 : INTERPRETATION OF STATUTES
(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates :

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question carry 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question carry 10 marks.*
- 3) *Answer question No. 10 from part C as directed. Question No 10 is for 15 marks.*

PART - A

[3×15=45]

Q1) Explain the interpretation of statutes affecting jurisdiction of courts.

Q2) Discuss the importance of External Aid in interpretation of statutes

Q3) Discuss the interpretation of Penal Statutes with the help of case laws

Q4) Explain the principle statutes must be read as a whole with decided cases laws

Q5) Explain briefly the various modes of interpretation of Constitution.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

Q6) Discuss Taxing statute is a strict statute with help of decided case Laws.

Q7) Explain the Golden Rule of interpretation with the help of decided case laws.

Q8) State and explain the classification of statutes

Q9) Explain remedial statutes are liberal statutes with the help of decided cases.

PART CC

Q10) Write a note on any THREE

[3×5=15]

- a) Private statutes
- b) Literal rule
- c) Nociter a socis
- d) Express and implied repeal
- e) International convention.



Total No. of Questions : 10]

PE3208

[6561-120

Third Year LL.B. (Three Year Law Course)
LC 0902 : INTERPRETATION OF STATUTES
(2017 Pattern) (Semester - V)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
3) निर्देशानुसार भाग-क मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) न्यायालयांच्या अधिकारक्षेत्रावर परिणाम करणाऱ्या कायद्यांचा अर्थ स्पष्ट करा.

प्र.2) पुतळ्यांचा अर्थ लावताना बाह्य सहाय्याच्या महत्त्वाची चर्चा करा.

प्र.3) खटल्यातील कायद्यांच्या मदतीने दंडात्मक कायद्याच्या व्याख्याबद्दल चर्चा करा.

प्र.4) निर्णय झालेल्या प्रकरणांच्या कायद्यांसह तत्व कायदे संपूर्णपणे वाचले पाहिजेत हे स्पष्ट करा.

प्र.5) राज्यघटनेच्या अर्थाच्या विविध पद्धती थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.6) टेक्सिंग कायदा हा निर्णय घेतलेल्या केस कायद्यांच्या मदतीने कठोर कायदा आहे यावर चर्चा करा.

प्र.7) निर्णय घेतलेल्या केस कायद्यांच्या मदतीने स्पष्टीकरणाचा सुवर्ण नियम स्पष्ट करा.

प्र.8) कायद्यांचे वर्गीकरण सांगा आणि स्पष्ट करा.

प्र.9) निर्णय घेतलेल्या प्रकरणांच्या मदतीने उपचारात्मक कायदे हे उदारमतवादी कायदे आहेत हे स्पष्ट करा.

प्र.10) कोणत्याही तीनवर एक टीप लिहा.

[3×5=15]

- अ) खाजगी कायदे
- ब) शाब्दिक नियम
- क) Nociter a socis
- ड) व्यक्त आणि निहित निरसन
- इ) आंतरराष्ट्रीय अधिवेशन



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE-3210

[Total No. of Pages : 4

[6561]-122

T.Y. LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

(PRACTICAL TRAINING PAPER - III)

LP 0904 : Drafting, Pleading and Conveyance

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) From Part A, answer any three questions. Each question carries 15 marks.
- 2) From Part B, answer any two questions. Each question carries 10 marks.
- 3) Answer Question No. 10 as directed, Question 10 carries 15 marks in total.
- 4) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1) Draft an agreement for sale of apartment in condominium belonging to Mr. J He intends to sale it to Mr. X along with existing charge of bank.
- Q2) Draft a write of prohibition in High Court of Bombay at Nagpur U/A 14 of Constitution of India.
- Q3) Draft a complaint regarding defective television to be filed in Consumer redressal forum in Pune.
- Q4) Draft a Criminal complaint on Behalf of wife U/s 498 A of IPC in the court of Judicial Magistrate first class.
- Q5) Draft a written statement in suit filed for declaration of share and partition of Hindu Undivided family.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6) Draft a lease deed for commercial property in Business complex to be used for commercial purpose
- Q7) Draft an agreement to transfer shares of Alpha private Limited company by Mr. A in favour of his brother.

P.T.O.

Q8) Draft a notice for dissolution of partnership at will.

Q9) Draft a joint petition for divorce by mutual consent.

PART - C

Q10) Write drafts on (any three)

[3 × 5 = 15]

- a) Notice U/S 106 of Transfer of property Act 1882
- b) Affidavit
- c) Caveat
- d) Probate
- e) Acknowledgement U/S 18 of the Limitation act, 1963

Total No. of Questions : 10]

PE-3210

[6561]-122

T.Y. LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

(PRACTICAL TRAINING PAPER - III)

LP 0904 : Drafting, Pleading and Conveyance

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग-अ मधून कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण असतात.
2) भाग-ब मधून कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण असतात.
3) निर्देशानुसार प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या, प्रश्न 10 मध्ये एकूण 15 गुण आहेत.
4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) मिस्टर जे यांच्या मालकीच्या कॉन्डोमिनियममधील अपार्टमेंटच्या विक्रीसाठी कराराचा मसुदा तयार करा. तो बँकेच्या विद्यमान प्रभासह श्री. एक्स यांना विकण्याचा त्यांचा मानस आहे.
- प्रश्न 2) भारतीय संविधानाच्या U/A 14 अंतर्गत मनाईच्या रिटचा मसुदा, नागपूर येथील मुंबई उच्च न्यायालयात दाखल करण्यासाठी तयार करा.
- प्रश्न 3) सदोष दूरचित्रवाणीबाबत तक्रारीचा मसुदा पुणे येथील ग्राहक निवारण मंचात दाखल करण्यासाठी तयार करा.
- प्रश्न 4) पत्नीच्या वतीने न्यायदंडाधिकारी प्रथमवर्ग न्यायदंडाधिकारी यांच्या न्यायलयात आयपीसीच्या 498 अ अंतर्गत फौजदारी तक्रारीचा मसुदा तयार करा.
- प्रश्न 5) हिंदू अविभक्त कुटुंबाच्या स्थावर मालमत्तेत हिस्सा ठरवून तो विभक्त करण्यासाठी दाखल केलेल्या दाव्यात प्रतिवादी तर्फे जबाब दाखल करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6) व्यावसायिक कारणासाठी वापरल्या जाणाऱ्या बिझनेस कॉम्प्लेक्समधील व्यावसायिक मालमत्तेसाठी लीज डीड तयार करा.
- प्रश्न 7) मिस्टर ए यांना त्यांचे अल्फा प्रायव्हेट मर्यादित कंपनीचे शेअर्स त्यांच्या भावाला विकावयाचे आहेत तरी त्याचा मसुदा तयार करा.

प्रश्न 8) इच्छेनुसार भागीदारी विसर्जित करण्यासाठी नोटीस तयार करा.

प्रश्न 9) परस्पर संमतीने घटस्फोटासाठी संयुक्त याचिका तयार करा.

भाग - क

प्रश्न 10) (कोणत्याही तीन) वर मसुदे लिहा.

[3 × 5 = 15]

अ) मालमत्ता हस्तांतरण कायदा 1882 च्या सेक्शन 106 अंतर्गत नोटीस

ब) प्रतिज्ञापत्र

क) इशारा

ड) प्रोबेट

इ) मर्यादा कायदा, 1963 च्या U/S 18 अंतर्गत पोचपावती

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE-2063

[Total No. of Pages : 4

[6561]-126

LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LO - 0908(D) : LAND LAWS - I

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each for 15 Marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each for 10 Marks.
- 3) Write three short notes from Part C. Each for 05 Marks.

PART - A

Answer the following questions in detail (Any Three):

[3 × 15 = 45]

- Q1) What are the salient features of Maharashtra Ownership Flats Act, 1963. What is its primary objective?
- Q2) Discuss the powers and functions of the apartment owners' association as outlined in the Maharashtra Apartment Ownership Act, 1970.
- Q3) Briefly define the term "promoter" in the context of the Real Estate (Regulation and Development) Act, 2016 (RERA) and outline their key responsibilities under the legislation.
- Q4) Explain the procedure for the registration of a real estate agent under the Real Estate (Regulation and Development) Act, 2016 (RERA), and discuss the implications for agents who operate without registration.

P.T.O.

PART - B

Answer the following questions in detail (Any Two) : [2 × 10 = 20]

- Q5)** Explain the requirement of publication on the website under the Real Estate (Regulation and Development) Act, 2016 (RERA). What information must be published, and what is the objective behind this provision?
- Q6)** Discuss the establishment and jurisdiction of the Real Estate Appellate Tribunal, 2016 (REAT) under RERA. What are its powers and procedures for adjudicating disputes?
- Q7)** Discuss the objectives of town planning as outlined in The Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966. How does it aim to regulate urban development and land use?
- Q8)** Describe the grounds on which a landlord can seek possession of a rented property under The Maharashtra Rent Control Act, 1999.
- Q9)** Define the term “Competent Authority” as per The Maharashtra Rent Control Act, 1999. What is its role in the context of rent control and tenancy matters?

PART - C

Q10) Write Short Notes (Any Three) : [3 × 5 = 15]

- a) Paying guest under The Maharashtra Rent Control Act, 1999
- b) Commencement certificate & occupancy certificate under The Real Estate (Regulation and Development) Act, 2016
- c) Essential supplies and services under The Maharashtra Ownership Flats Act, 1963
- d) Distinction between ownership of apartment, and holding of flat in a cooperative housing society
- e) Development plan



Total No. of Questions : 10]

PE-2063

[6561]-126

LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LO - 0908(D) : जमीन कायदे - I

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :
- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक 15 गुणांसाठी.
 - 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येकी 10 गुणांसाठी.
 - 3) भाग क मधील तीन लहान नोट्स लिहा. प्रत्येकी 5 गुणांसाठी.

भाग - अ

खालील प्रश्नांची तपशीलवार उत्तरे द्या (कोणतेही तीन) :

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** महाराष्ट्र मालकी सदनिका अधिनियम, 1963 ची ठळक वैशिष्ट्ये कोणती आहेत. त्याचे प्राथमिक उद्दिष्ट काय आहे.
- प्रश्न 2)** महाराष्ट्र वेश्म मालकी अधिनियम, 1970 मध्ये नमूद केल्यानुसार वेश्म मालकांच्या संघटनेचे अधिकार आणि कार्ये यांची चर्चा करा.
- प्रश्न 3)** स्थावर संपदा (नियमन आणि विकास) अधिनियम, 2016 (RERA) च्या संदर्भात “प्रवर्तक” या शब्दाची थोडक्यात व्याख्या करा आणि कायद्याच्या अंतर्गत त्यांच्या प्रमुख जबाबदाऱ्यांची रूपरेषा सांगा.
- प्रश्न 4)** स्थावर संपदा (नियमन आणि विकास) अधिनियम, 2016 (RERA) अंतर्गत रिअल इस्टेट एजंटच्या नोंदणीची प्रक्रिया स्पष्ट करा आणि नोंदणीशिवाय काम करणाऱ्या एजंट्सवर होणाऱ्या परिणामांची चर्चा करा.

भाग - ब

खालील प्रश्नांची तपशीलवार उत्तरे द्या (कोणतेही दोन) :

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 5)** स्थावर संपदा (नियमन आणि विकास) अधिनियम, 2016 (RERA) अंतर्गत व संकेतस्थळावर प्रकाशनाची आवश्यकता स्पष्ट करा. संकेतस्थळावर कोणती माहिती प्रकाशित करणे आवश्यक आहे.
- प्रश्न 6)** स्थावर संपदा (नियमन आणि विकास) अधिनियम, 2016 (RERA) अंतर्गत स्थावर संपदा अपिलेट ट्रिब्युनलची स्थापना आणि अधिकार क्षेत्रावर चर्चा करा. विवादांचे निराकरण करण्यासाठी त्याचे अधिकार आणि प्रक्रिया काय आहेत?
- प्रश्न 7)** महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगररचना अधिनियम, 1966 मध्ये नमूद केलेल्या नगर नियोजनाच्या उद्दिष्टांची चर्चा करा.
- प्रश्न 8)** महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण अधिनियम, 1999 अंतर्गत घरमालक भाड्याने दिलेल्या मालमत्तेचा ताबा कोणत्या आधारावर घेऊ शकतो याचे वर्णन करा.
- प्रश्न 9)** महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण अधिनियम, 1999 नुसार "सक्षम प्राधिकरण" या शब्दाची व्याख्या करा. भाडे नियंत्रण आणि भाडेकरू प्रकरणांच्या संदर्भात त्याची भूमिका काय आहे?

भाग - क

प्रश्न 10) लहान टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) :

[3 × 5 = 15]

- अ) महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण अधिनियम, 1999 अंतर्गत पेइंग गेस्ट
- ब) स्थावर संपदा (नियमन आणि विकास) कायदा, 2016 अंतर्गत प्रारंभ प्रमाणपत्र आणि भोगवटा प्रमाणपत्र
- क) महाराष्ट्र वेश्म मालकी अधिनियम, 1963 अंतर्गत आवश्यक पुरवठा आणि सेवा
- ड) वेश्म मालकी आणि सहकारी गृहनिर्माण संस्थेमध्ये सदनिका असणे यातील फरक
- इ) विकास आराखडा



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE2065

[Total No. of Pages : 4

[6561]-128

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LAW OF CRIMINAL PROCEDURE

LC-1001 : The Bharatiya Nagarik Suraksha Sanhita, 2023

(2017 Pattern) (Semester-VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any three questions from Part-A. Each question carries 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part-B. Each question carries 10 marks.*
- 3) *Answer question no.10 from Part-C as directed. Question No. 10 is for 15 marks.*

PART - A

[3×15=45]

Q1) Explain the Trial of Summons cases by the Magistrate under the Bharatiya Nagarik Suraksha Sanhita, 2023.

Q2) Explain the procedure relating to accused persons of unsound mind under the Bharatiya Nagarik Suraksha Sanhita, 2023.

Q3) Describe the procedure relating to judgment under the Bharatiya Nagarik Suraksha Sanhita, 2023.

Q4) Explain the provisions relating to arrest without warrant by a private person under the Bharatiya Nagarik Suraksha Sanhita, 2023.

Q5) Explain the various types of institutions for rehabilitation under the Juvenile Justice Act 1986.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

- Q6)** Explain briefly the procedure for reference and revision under the Bharatiya Nagarik Suraksha Sanhita, 2023.
- Q7)** Explain the Role of a Probation officer under the Probation of Offenders Act, 1958.
- Q8)** Explain the power of criminal courts under the Bharatiya Nagarik Suraksha Sanhita, 2023.
- Q9)** Explain briefly the provisions relating to the production of things under the Bharatiya Nagarik Suraksha Sanhita, 2023.

PART - C

Q10) Write a short notes on any Three : **[3×5=15]**

- a) Warrant cases and Summons cases
- b) Summary trial
- c) Framing of Charges
- d) Search and Seizure
- e) Cognizable Offences



Total No. of Questions : 10]

PE2065

[6561]-128

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LAW OF CRIMINAL PROCEDURE

LC-1001 : The Bharatiya Nagarik Suraksha Sanhita, 2023

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) निर्देशानुसार प्रश्न क्र. 10 भाग-क मधून कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. प्रश्न क्र 10 हा 15 गुणांसाठी आहे.

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता, 2023 अंतर्गत दंडाधिकार्यांकडून समन्स प्रकरणांच्या खटल्याचे स्पष्टीकरण द्या.

प्र.2) भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता, 2023 अंतर्गत अस्वस्थ मनाच्या (वेड्या) आरोपींशी संबंधित प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्र.3) भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता, 2023 अंतर्गत निकाल देण्याच्या प्रक्रियेचे स्पष्टीकरण द्या

प्र.4) भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता, 2023 अंतर्गत खाजगी व्यक्तीला वॉरंटशिवाय अटक करण्याशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.5) बाल न्याय कायदा, 1986 अंतर्गत पुनर्वसनासाठी विविध प्रकारच्या संस्थांचे स्पष्टीकरण द्या.

प्र.6) भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता, 2023 अंतर्गत संदर्भ (रेफरेंस) आणि पुनरावृत्तीची (रिविजन) प्रक्रिया थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.7) गुन्हेगारांच्या प्रोबेशन कायदा 1958 अंतर्गत प्रोबेशन अधिकाऱ्याची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.8) भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता, 2023 अंतर्गत फौजदारी न्यायालयांचे अधिकार स्पष्ट करा.

प्र.9) भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता, 2023 अंतर्गत वस्तूंच्या सादरीकरण संबंधित तरतुदी थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.10) कोणत्याही तीनवर एक टीप लिहा.

[3×5=15]

- अ) वॉरंट प्रकरणे आणि समन्स प्रकरणे
- ब) सारांश खटला (समरी ट्रायल)
- क) आरोप निश्चित करणे
- ड) शोध आणि जप्ती
- इ) दखलपात्र गुन्हे



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE3211

[Total No. of Pages : 4

[6561]-129

Third Year LL.B. (Three Year Law Course)

LC-1002 : ADMINISTRATIVE LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI) (Revised)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any 3 questions from part 'A'. Each question in part 'A' is for 15 marks.
- 2) Answer any 2 questions from part 'B'. Each question part 'B' is for 10 marks.
- 3) Answer any 3 questions from part 'C'. Each question part 'C' is for 5 marks.

PART - A

[3×15=45]

Q1) "Administrative Law is the Law Related to the administration." Discuss the nature and the Scope of Administrative Law in the light of appropriate illustrations.

Q2) What is delegated legislation? Discuss the constitutional validity of Delegated legislation in the light of appropriate judicial pronouncements.

Q3) Critically discuss the "Institution of Lokpal" in India.

Q4) Discuss the need for conferring administrative discretion on administrative authorities and elaborate the effects of failure to exercise the discretion with appropriate illustrations.

Q5) Critically analyze the tortious liability of the State and discuss the role of welfare state in the light of relevant constitutional provisions.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

Q6) Discuss the salient features of Right to Information Act, 2005.

Q7) Explain the Nature, Scope, need and functions of Commissions of Inquiry, 1952.

Q8) Explain the essential requirements to make the Government liable for Contracts entered on its behalf.

Q9) What do you understand as Doctrine of Bias? How judiciary applies the doctrine as basic facet of principles of natural justice? Explain.

PART - C

Q10) Any Three.

[3×5=15]

- a) Writ of Habeas Corpus
- b) Administrative Discretion
- c) Audi Alteram Partem
- d) Conciliation and mediation
- e) Doctrine of Legitimate Expectation



Total No. of Questions : 10]

PE3211

[6561]-129

Third Year LL.B. (Three Year Law Course)

LC-1002 : ADMINISTRATIVE LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI) (Revised)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
 - 3) भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 मध्ये दिलेल्या सूचनेनुसार प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) “प्रशासकीय कायदा हा प्रशासनाशी संबंधित कायदा आहे.” योग्य केस प्रकाशात प्रशासकीय कायद्याचे स्वरूप आणि व्याप्ती यावर चर्चा करा.

प्र.2) प्रत्यायोजित कायदा काय आहे? योग्य न्यायिक निर्णयांच्या प्रकाशात सुपूर्द केलेल्या कायद्याच्या घटनात्मक वैधतेची चर्चा करा.

प्र.3) भारतातील “इन्स्टिट्यूट ऑफ लोकपाल” बद्दल टीकात्मकपणे चर्चा करा.

प्र.4) प्रशासकीय अधिकार्यांना प्रशासकीय विवेक प्रदान करण्याच्या गरजेवर चर्चा करा आणि विवेकबुद्धीचा वापर करण्यात अयशस्वी होण्याचे परिणाम योग्य केस सह विस्तृत करा.

प्र.5) राज्याच्या कठोर उत्तरदायित्वाचे गंभीरपणे विश्लेषण करा आणि संबंधित घटनात्मक तरतुदींच्या प्रकाशात कल्याणकारी राज्याच्या भूमिकेवर चर्चा करा.

प्र.6) माहिती अधिकार कायदा, 2005 च्या ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

प्र.7) चौकशी आयोग, 1952 चे स्वरूप, व्याप्ती, गरज आणि कार्य स्पष्ट करा.

प्र.8) सरकारच्या वतीने केलेल्या कारांसाठी सरकारला जबाबदार ठरवण्यासाठी आवश्यक आवश्यकता स्पष्ट करा.

प्र.9) Doctrine of Bias म्हणून तुम्हाला काय समजते? नैसर्गिक न्यायाच्या तत्वांचा मूलभूत पैलू म्हणून न्यायव्यवस्था कशी लागू करते? स्पष्ट करणे.

भाग-क

प्र.10) खालीलपैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा.

[3×5=15]

- अ) हेबियस कॉर्पसचे रिट
- ब) प्रशासकीय विवेक
- क) ऑडी अल्टरम पार्टम
- ड) समेट आणि मध्यस्थी
- इ) कायदेशीर अपेक्षेचा सिद्धांत



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE2066

[Total No. of Pages : 4

[6561]-130

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LC-1003 : COMPANY LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from part B. Each question in part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from part C. Each question in part C is for 5 marks.*

PART - A

[3×15=45]

- Q1)** What are the different types of Companies under the Companies Act, 2013? Distinguish between Public Company and Private Company.
- Q2)** "A Company has a separate legal identity from its shareholders but there are certain exceptions" Discuss.
- Q3)** Explain the provisions relating to Memorandum and Articles of Association under the Companies Act, 2013.
- Q4)** Define Share and Share Capital .Discuss the law relating to Issue, Allotment, Forfeiture, Transfer and Transmission of Shares.
- Q5)** Discuss the meaning of Company Liquidator. Explain the appointment and role of Liquidator in Winding up of a Company.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

- Q6)** Explain the role of Directors in the Management and Administration of Company. Discuss Civil and Criminal Liability of Directors.
- Q7)** Explain various types of meetings of Shareholders and rules regarding conduct of business at Annual General Meeting.
- Q8)** “ A Promoter stands in a fiduciary relation towards the company which he promotes.” Explain with case laws.
- Q9)** What are the provisions relating to Reconstruction & Amalgamation? Explain Amalgamation of Companies by Central Government in Public interest.

PART - C

Q10) Write Short notes on (any three) **[3×5=15]**

- a) Prospectus and its contents
- b) Voluntary Winding up
- c) Maintenance of Accounts in Company
- d) Protection of Minority Shareholders
- e) Constitution of NCLT & Special Courts



Total No. of Questions : 10]

PE2066

[6561]-130

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LC-1003 : COMPANY LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
 - 3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) कंपनी कायदा, 2013 अंतर्गत कंपनीचे विविध प्रकार कोणते आहेत? सार्वजनिक कंपनी आणि खाजगी कंपनी यातील फरक स्पष्ट करा.

प्र.2) “एखाद्या कंपनीची तिच्या भागधारकांकडून वेगळी कायदेशीर ओळख आहे परंतु काही अपवाद आहेत” चर्चा करा.

प्र.3) मेमोरँडम आणि आर्टिकल ऑफ असोसिएशनशी संबंधित कंपनी कायदा, 2013 अंतर्गत तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.4) शेअर आणि शेअर कॅपिटल परिभाषित करा. इश्यू, वाटप, जप्ती, हस्तांतरण यासंबंधीच्या कायद्याची चर्चा करा. आणि शेअर्स ट्रान्समिशन.

प्र.5) कंपनी लिक्विडिटरच्या अर्थाची चर्चा करा. कंपनी बंद करणे मध्ये लिक्विडिटरची नियुक्ती आणि भूमिका स्पष्ट करा.

- प्र.6) कंपनीच्या व्यवस्थापन आणि प्रशासनातील संचालकांची भूमिका स्पष्ट करा. संचालकांच्या दिवाणी आणि फौजदारी दायित्वाची चर्चा करा.
- प्र.7) भागधारकांच्या विविध प्रकारच्या बैठका आणि वार्षिक सर्वसाधारण सभेत व्यवसाय चालवण्याबाबतचे नियम स्पष्ट करा.
- प्र.8) “प्रवर्तक ज्या कंपनीची जाहिरात करतो त्या कंपनीशी विश्वासू संबंध ठेवतो” केस कायद्यासह स्पष्ट करा.
- प्र.9) पुनर्रचना आणि एकत्रीकरणाशी संबंधित काय तरतुदी आहेत? सार्वजनिक हितासाठी केंद्र सरकारकडून कंपनीचे एकत्रीकरण स्पष्ट करा.

भाग-क

प्र.10) लहान नोट्स लिहा. (कोणत्याही तीन) [3×5=15]

- अ) प्रॉस्पेक्टस आणि त्यातील सामग्री
- ब) ऐच्छिक संपुष्टात येणे
- क) कंपनीतील खात्यांची देखभाल
- ड) अल्पसंख्याक भागधारकांचे संरक्षण
- इ) एनसीएलटी आणि विशेष न्यायालयांची रचना



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE-2070

[Total No. of Pages : 4

[6561]-134

LL.B.

(Third Year of Three Years Law Course)

LO-1008(D) : LAND LAWS - II

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in part B is for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from Part C Each question in part C is for 05 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1) Discuss the provision relating to assessment and settlement of land revenue of agricultural lands under Maharashtra Land Revenue Code 1966.
- Q2) Explain the provisions relating to jurisdiction, power, and procedure of Maharashtra Revenue Tribunal under the Maharashtra Land Revenue Code 1966.
- Q3) Explain record of rights and Explain in detail the particulars to be included in Records of Rights as per the provisions of the Maharashtra Land Revenue Code, 1966.
- Q4) Explain provisions of termination of tenancies by default of tenant under Maharashtra Tenant and Agricultural Lands Act 1948.
- Q5) Discuss the purchase of land and procedure of purchase under Maharashtra Tenancy and Agricultural Lands Act 1948.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Discuss the procedure for consolidation under the Maharashtra Prevention of Fragmentation and Consolidation of Holdings Act 1947
- Q7)** Discuss the provisions relating to compensation under The Maharashtra Agricultural Lands (Ceiling on Holdings) Act, 1961.
- Q8)** Discuss the powers and procedure of mamlatdars court under Mamlatdars Court Act 1906.
- Q9)** Elaborate termination of tenancy by law under Maharashtra Tenancy and Agricultural Lands Act 1948.

PART - C

Q10) Write short notes on any three :

[3 × 5 = 15]

- a) Economic Holding
- b) Revenue officers
- c) Certificated landlord
- d) Encroachment on land
- e) Nistar patrak

Total No. of Questions : 10]

PE-2070

[6561]-134

LL.B.

(Third Year of Three Years Law Course)

LO-1008(D) : LAND LAWS - II

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग अ मधील कोणतेही तीन प्रश्नांचे उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग ब मधील कोणतेही दोन प्रश्नांचे उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग क मधील कोणतेही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता 1966 अन्वये शेतजमिनींच्या जमीन महसुलाचे मुल्यांकन आणि सेटलमेंटशी संबंधित तरतुदीची चर्चा करा.
- प्रश्न 2) महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता 1966 अंतर्गत महाराष्ट्र महसूल न्यायाधिकरणाचे कार्यक्षेत्र, अधिकार आणि कार्यपद्धती यासंबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, 1966 मधील तरतुदीनुसार अधिकारांच्या नोंदीचे स्पष्टीकरण करा. आणि अधिकारांच्या अभिलेखांमध्ये समाविष्ट करावयाचे तपशील तपशीलवार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) महाराष्ट्र भाडेकरू आणि शेतजमीन अधिनियम 1948 अन्वये भाडेकरूच्या चुकांमुळे भाडेकरू संपुष्टात आणण्याच्या तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5) महाराष्ट्र भाडेकरू आणि शेतजमीन अधिनियम 1948 अंतर्गत जमीन खरेदी आणि खरेदीची प्रक्रिया याविषयी चर्चा करा.

- प्रश्न 6) महाराष्ट्र प्रिव्हेन्शन ऑफ फ्रॅगमेंटेशन अँड कन्सोलिडेशन ऑफ होल्डिंग्स ऐक्ट 1947 अंतर्गत एकत्रीकरणाच्या प्रक्रियेची चर्चा करा.
- प्रश्न 7) महाराष्ट्र शेतजमिनी (होल्डिंगची कमाल मर्यादा) अधिनियम, 1961 अंतर्गत भरपाई संबंधित तरतुदीची चर्चा करा.
- प्रश्न 8) मामलतदार न्यायालय अधिनियम 1906 अंतर्गत मामलतदार न्यायालयाचे अधिकार आणि कार्यपद्धती यांची चर्चा करा.
- प्रश्न 9) महाराष्ट्र भाडेकरू आणि शेतजमीन अधिनियम 1948 अंतर्गत कायद्याद्वारे भाडेकरार समाप्त करणे.

भाग - क

- प्रश्न 10) कोणत्याही तीनवर लहान नोट्स लिहा : [3 × 5 = 15]
- अ) आर्थिक होल्डिंग
- ब) महसूल अधिकारी
- क) प्रमाणित जमीनदार
- ड) जमिनीवर अतिक्रमण
- इ) निस्तर पत्रक
